

نگاهی به اهمیت سریال‌های تاریخی به بهانه افزایش چشمگیر گردشگران چرنوبیل بعد از پخش این سریال

گردشگری در فاجعه

محسن شه‌میرزادی: «چرنوبیل» رکورد «بازی تاج و تخت» را زد تا همین ۵ قسمت بتواند عنوان پربیننده‌ترین سریال تاریخ شبکه HBO را از آن خود کند؛ سریالی درباره یک رویداد واقعی و تاریخی در دوران جنگ سرد که اگر چه پیش از این کتاب‌های متعددی درباره آن نوشته شده بود اما هیچ‌گاه چنین توجهی نسبت به این واقعه از جانب مخاطبان جهانی نشده بود، به گونه‌ای که گفته می‌شود بعد از نمایش در آمدن این سریال حجم میزان گردشگران نیروگاه هسته‌ای چرنوبیل به گونه‌ای شگفت‌انگیز افزایش پیدا کرده؛ افزایش

«چرنوبیل»؛ یک تحریف، یک تأثیر

سریال «چرنوبیل» با نویسنده‌گی «کریگ مازن» و کارگردانی «یوهان رنک» به عنوان پربیننده‌ترین سریال شبکه HBO

و همچنین یکی از خبرسازترین مجموعه‌های نمایشی این روزها مورد توجه قرار دارد؛ سریالی با مضمون انفجار نیروگاه هسته‌ای چرنوبیل در سال ۱۹۸۶ که در شوروی سابق (اوکراین کنونی) رخ داد. این سریال به چگونگی روی دادن این حادثه می‌پردازد و جذابیت دراماتیک و معمایی آن در کنار کارگردانی کم‌ظنیر و قصه‌پردازی خوب توانسته است مخاطبان زیادی را از سراسر جهان جلب کند. اگرچه این سریال مورد تحسین منتقدان سینمایی و مخاطبان عام قرار گرفته اما بسیاری معتقدند این اثر آمریکایی درباره فاجعه‌ای که در شوروی رخ داده، صداقت را رعایت نکرده و تاریخ چرنوبیل در این سریال با تحریف‌های متفاوتی روبه‌رو شده است؛ تحریفاتی که حتی برخی تاریخ‌دانان آمریکایی را نیز به واکنش واداشت. به تازگی مجله نیویورک در گزارشی به خطاهای عمده تاریخی سریال «چرنوبیل» از جمله عدم درک از ساختار قدرت در شوروی، وجود جامعه‌ای بدون اختلافات طبقاتی و وجود کاراکترهای همه چیزدان هالیوودی پرداخته است.

گردشگری در یک فاجعه تاریخی

پس از انتشار سریال «چرنوبیل»، این رویداد بیش از همه زمان‌ها مورد توجه قرار گرفت، به گونه‌ای که حجم بازدید از این

نیروگاه قرنطینه و احتمالاً همچنان خطرناک به صورت شگفت‌انگیزی افزایش پیدا کرد. این در حالی است که از اساس فیلمبرداری «چرنوبیل» در «لیتوانی» انجام شده، اما تورهای بازدید از این نیروگاه به عنوان منطقه‌ای گردشگری نزدیک به ۲ برابر شده است. کریگ مازن در واکنش به افزایش تعداد بازدیدکنندگان در توفینتر خود نوشت: «این شگفت‌انگیز است که سریال این شبکه آمریکایی موجی از گردشگری را در چرنوبیل راه انداخته است. اگر به آنجا سفر می‌زنید، یادتان باشد یک تراژدی وحشتناک آنجا رخ داده است. بکوشید به تمام آنها که رنج کشیدند و قربانی شدند احترام بگذارید». سرچی ایوانچوک، مدیر یکی از آژانس‌هایی که تورهای چرنوبیل را برگزار می‌کند، به رویترز گفته است تعداد گردشگران چرنوبیل در ماه مه ۲۰۱۹ در مقایسه با ماه مه ۲۰۱۸، حدود ۳۰ درصد افزایش داشته است. رزرو تورهای چرنوبیل برای ماه‌های ژوئن، جولای و آگوست هم حدود ۴۰ درصد افزایش یافته است.

تکرار تاریخ در سرگرمی!

اهمیت چرنوبیل تنها به افزایش میزان گردشگری در این اردوگاه مخروبه نیست، آنچه انگیزه سیاسی و فرهنگی ساخت سریال‌های

تاریخی را تقویت می‌کند، مساله آگاهی تاریخی و روایتی برای عبرت از تاریخ است. در چرنوبیل آنچه برای مخاطب به جام می‌ماند این است که بلوک شرق و جهان غرب آمریکایی، از مدیریت و مسؤولیت‌پذیری ناتوانند. مقوله خطرناکی به نام انرژی هسته‌ای در توان مدیریتی آنها نیست و اگر آمریکا دارای چنین ظرفیتی است، توانایی مدیریت آن را دارد، بدون آنکه حادثه هیروشیما را به یاد مخاطب بیلورد یا سریالی درباره آن بسازد. سریال‌های تاریخی هیچ‌گاه در تاریخ مدقون نمی‌شوند، بلکه همواره زبان غیرمستقیمی برای آگاهی امروز هستند. از همین روی توان ژانر تاریخی را آگاهی‌بخش‌ترین ژانر فیلم کشیدند و قربانی شدند احترام بگذارید». سرچی ایوانچوک، مدیر یکی از آژانس‌هایی که تورهای چرنوبیل را برگزار می‌کند، به رویترز گفته است تعداد گردشگران چرنوبیل در روز آخر عمر خود مقایسه با ماه مه ۲۰۱۸، حدود ۳۰ درصد افزایش داشته است. رزرو تورهای چرنوبیل برای ماه‌های ژوئن، جولای و آگوست هم حدود ۴۰ درصد افزایش یافته است.

استثنائات ایرانی در ملودرام‌سازی

در سریال‌های تاریخی ایرانی نمونه‌های مشابهی از اقبال عامه به وفور یافت می‌شود. برای مثال اگرچه مختار پیش از پخش سریال

«مختارنامه» شخصیت‌سازی قدیسی نبوده است اما به گواه شاهدان پس از پخش این سریال حجم ازدحام در ضریح وی بیش از سایر شخصیت‌های برجسته قیام عاشورا چون «مسلم بن عقیل» بوده است. در حوزه گردشگری، «خانه طباطبایی‌ها» و «خانه بروجردی» بعد از پخش سریال «بابوی عمارت» بیش از پیش مورد توجه قرار گرفت. آنکه حادثه هیروشیما را به یاد مخاطب بیلورد یا سریالی درباره آن بسازد. سریال‌های تاریخی هیچ‌گاه در تاریخ مدقون نمی‌شوند، بلکه همواره زبان غیرمستقیمی برای آگاهی امروز هستند. از همین روی توان ژانر تاریخی را آگاهی‌بخش‌ترین ژانر فیلم کشیدند و قربانی شدند احترام بگذارید». سرچی ایوانچوک، مدیر یکی از آژانس‌هایی که تورهای چرنوبیل را برگزار می‌کند، به رویترز گفته است تعداد گردشگران چرنوبیل در روز آخر عمر خود مقایسه با ماه مه ۲۰۱۸، حدود ۳۰ درصد افزایش داشته است. رزرو تورهای چرنوبیل برای ماه‌های ژوئن، جولای و آگوست هم حدود ۴۰ درصد افزایش یافته است.

دوراهای آگاهی و فراموشی

بسیاری از اهالی اندیشه معتقدند جامعه ایرانی از ضعف آگاهی تاریخی رنج می‌برد و همواره در برخی مقاطع مهم تاریخی این ضعف

به ضررش تمام شده و مرتکب تکرار اشتباهات تاریخی می‌شود. در این فرآیند سینماگران و فیلمسازان ایرانی به عنوان یکی از مقصران ردیف اول شناخته می‌شوند، چرا که امروز میزان اهمیتی که صنعت سرگرمی و مجموعه‌های نمایشی پیدا کرده، قابل قیاس با گذشته نیست. سینماگران می‌توانند در این فرصت برای تخدیر مخاطبان خود و سرگرم کردن آنها برای فراموشی واقعیت استفاده کنند. از سوی دیگر از این ظرفیت برخوردارند که در قالب سرگرمی، تکرار رویدادهای تاریخی و شخصیت‌های تاریخ را به آنها یادآور شوند. حق انتخاب با سینماگران و مدیران نمایشی است و کارنامه مجموعه‌های تاریخی نشان می‌دهد بخشی از سابقه اهمیت سریال‌های تاریخی در مقوله جذب گردشگر و صنعت گردشگری است. درحالی که سریال‌سازی تاریخی در ایران تبدیل به یک رویه صنعتی و معمول نشده است، در مقابل مجموعه‌های تاریخی و فانتزی هالیوودی همچنان از ارزش افزوده لوکیشن و کاراکترهای خود بهره‌ای جداگانه می‌برند.

تلویزیون

«آچمز» به آخر خطر رسید

تصویربرداری مجموعه تلویزیونی «آچمز» به کارگردانی مهرداد خوشبخت و تهیه‌کنندگی حسین آقاهرندی که از اواخر آبان‌ماه کلید خورده بود، در روزهای اخیر در شهرستان کبودرآهنگ به پایان رسید. به گزارش «وطن‌امروز»، «آچمز» به احتمال زیاد پس از پایان سریال «گاندو» روی آنتن شبکه ۳ خواهد رفت. «آچمز» درامی با موقعیت‌های طنز است که برای پخش در ۳۰ قسمت تولید شده است.

«تور بسم اقتصادی»

سوزه فصل دوم سارقان روح تهیه‌کننده «سارق روح» درباره ساخت فصل دوم این سریال عنوان کرد: در حال حاضر در مراحل پایانی نگارش فیلمنامه هستیم و قرار است مردادماه مرحله پیش‌تولید آغاز شود و اوایل شهریورماه سریال را کلید بزنیم. به گزارش «صبا»، ابوالفضل صفری با بیان اینکه طرحی این سریال در چند فصل انجام شده، بیان کرد: فصل دوم «سارق روح» با موضوع تحریم‌ها و تروریسم اقتصادی ساخته می‌شود. صفری در پایان گفت: هنوز بازیگران فصل دوم «سارق روح» مشخص نشده‌اند اما حضور عواملی مانند احمد مغظمی کارگردان، حسین تراب‌نژاد نویسنده، مرضی اصفهانی مشاور محتوا و مرضی متولی مدیر تولید در این فصل قطعی است. گفتنی است فصل دوم مجموعه «سارق روح» به سفارش سیمافیلیم ساخته می‌شود. فصل نخست «سارق روح» در ژانر معمایی برگرفته از یک ایده پژوهش‌محور بود که به موضوع امنیت ملی و آسیب‌های اجتماعی می‌پرداخت. محور اصلی سریال تلاش‌های دستگاه امنیتی برای بررسی علمی و مقابله با پدیده گروه‌های شبه‌عرفانی و حلقه‌های شبه‌دینی جدید بود.

مستند

«راه طی شده»

روی میز به اضافه مستند «راه طی شده» به کارگردانی علی ملاقلی‌پور در بیست‌وهفتمین قسمت از فصل سوم برنامه «به اضافه مستند» روی آنتن شبکه مستند خواهد رفت. به گزارش «وطن‌امروز»، در این قسمت و پس از بخش مستند، محمد قوچانی، روزنامه‌نگار و فعال سیاسی و علی ملاقلی‌پور، کارگردان مستند «راه طی شده» میهمان برنامه خواهند بود و به بررسی اندیشه‌های فکری مهدی بازرگان، ماجراهای جبهه ملی و نهضت آزادی و استعفا او از دولت موقت می‌پردازند. علاوه بر این، محمدتقی فقیه و سعید قطنی‌زاده به نقد بررسی فرمی این مستند خواهند پرداخت. مستند «راه طی شده» روایتی صریح و بی‌پرده از افکار و اندیشه‌های مهدی بازرگان، سیاستمدار و نخست‌وزیر دولت موقت ایران در سال ۵۷ است. در این مستند، شخصیت فکری و سیاسی مهندس بازرگان در گفت‌وگو با افرادی همچون محمد توسلی، هاشم صباغیان، ابوالفضل حکیمی، اکبر بدیع‌آبادگان، مجتبی مطهری، محمدمهدی جعفری، فریدون سجلی، محمذنوید بازرگان و... مورد واکاوی قرار گرفته است. این قسمت از برنامه «به اضافه مستند» روز سه‌شنبه ۲۸ خرداد ساعت ۲۰:۳۰ از شبکه مستند پخش خواهد شد و بازپخش آن روزهای چهارشنبه ۲۹ خرداد ساعت ۹ و جمعه ۳۱ خردادماه ساعت ۱۳:۴۰ است.

سینما

بی‌درایتی مدیران در اکران

فیلم‌ها را نابود می‌کند سلما بابایی، نویسنده و کارگردان سینما با گلابه از وضعیت اکران «وکیل مدافع» اظهار داشت: زمان اکران نامناسب و نداشتن تبلیغات خوب و گسترده باعث شد در اکران این فیلم موفق نباشیم و فکر می‌کنم علت اصلی آن بی‌درایتی مسؤولان ارشاد در اکران بود، البته ماه مبارک رمضان هم فصل خوبی برای اکران نیست. وی افزود: به نظرم تا زمانی که تدبیری مناسب برای اکران رمضان اندیشیده نشود، خروجی آن جز ناپودی فیلم‌هایی که در این زمان نمایش داده می‌شوند نخواهد بود. این کارگردان بیان کرد: پیشنهادم برای بهتر شدن وضعیت اکران ماه رمضان این است که یا مدت زمان بیشتری به فیلم‌هایی که در این ماه قرار است تازه اکران شوند تعلق بگیرد یا اکران فیلم‌هایی که قبل از رمضان به سینماها آمده‌اند تا آخر این ماه امتداد داشته باشد و پس از اتمام ماه، فیلم‌های جدیدی به چرخه اضافه شوند.

واکنش معاون ارژشیبایی و نظارت سازمان سینمایی نسبت به انتقادات رسانه‌ها به فیلم «دختر شیطان»

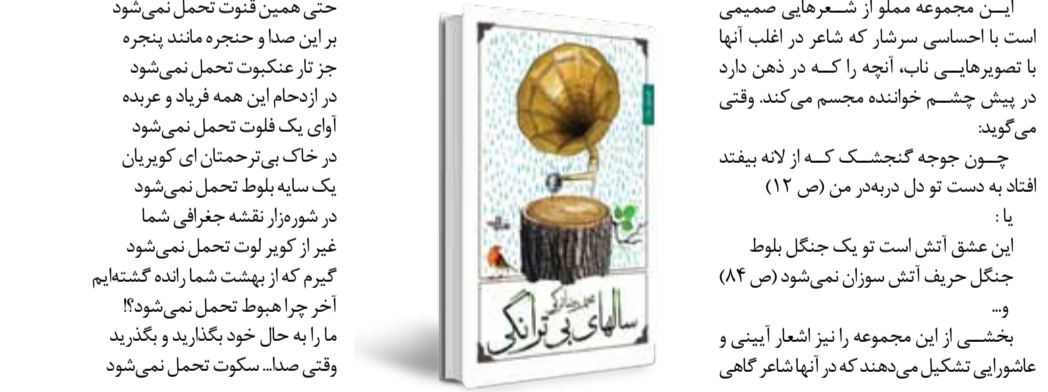
حضور بازیگران خارجی ضابطه‌مند می‌شود

چالش‌هایی که فیلم «دختر شیطان» در گیشه به همراه داشت موجب انتقادات فراوانی شد. به گونه‌ای که نه تنها شکست این فیلم در گیشه ایرادات فنی و محتوایی فیلم را در نسبت با مخاطب آتسکار کرد، بلکه تلاش برای عبور از خطوط قرمز سینمایی انتقادات فراوانی را به این فیلم وارد کرد. «وطن‌امروز» در گزارش روز قبل خود با عنوان «ابتدال دولتی» از سطحی‌نگری در خلق آثار مشترک بین ایران و هند انتقاد کرد و با تأکید بر اینکه متأسفانه آورده سینمایی هند، نه جهان‌بینی مثبت‌نگر هندی، نه تکنیک‌ها و نه تنوع ژانری آنهاست، بلکه عایدی سینمای هند برای ایران را بازیگران زن بی‌حجاب و آواز دانسته بود. در حالی که منسک اصلی سینمای ایران ضعف قصه، فقر اندیشه و بصران تنوع ژانر بوده و این هنجارشکنی‌ها صرفاً به صورت موقت می‌تواند صورت مساله را پاک کند. پس از انتشار این مطلب، روز گذشته ابراهیم داروغه‌زاده، معاون ارژشیبایی و نظارت سازمان سینمایی درباره استفاده از بازیگران خارجی در سینمای ایران اظهار داشت: در نظام‌نامه تولیدات مشترک سینمایی، ضوابط استفاده از بازیگران خارجی دیده شده است و بزودی پیش‌نویس آن منتشر می‌شود. وی همچنین افزود: طی یک دهه اخیر استفاده از بازیگران غیرایرانی و اکثراً غیرمسلمان در فیلم‌های سینمایی کشورمان رواج پیدا کرده و گاهی حاشیه‌هایی را هم به همراه داشته است. به عنوان نمونه، یکی از جدیدترین حاشیه‌ها به

نگاهی به کتاب «سال‌های بی‌ترانگی» اثر محمدرضا ترکی

ترانه‌های ترا!

زمان شعر را به زمان واقعه می‌برد و گاهی از دید انسان امروزی با عشق و ارادت از ادب و آیین عزاداری سخن می‌گوید. ۲ شعر از این مجموعه نیز درباره مدافعان حرم است که شاعر هر دو را هنرمندانه، به کربلا و سردار و سالار شهیدان پیوند می‌زند: عطر تو را به کربوبلا می‌برد نسیم/ وقتی به خاک سرخ حلب بوسه می‌زند در سال‌های بی‌ترانگی، خواننده با شاعری

تغییرات جدید در مدیران شبکه ۳ سینما

نजारزاده جایگزین کریمان، مدیر گروه اجتماعی شد

علی فروغی، مدیر شبکه ۳ در حکمی ناصر کریمان را به‌عنوان مشاور عالی خود منصوب کرد. به گزارش «وطن‌امروز»، فروغی در بخشی از حکم کریمان ضمن بیان مأموریت‌های گسترده شبکه ۳ و لزوم بهره‌گیری از منابع سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای تولیدات آورده است: «این ضرورت ایجاد می‌نماید تا فردی باتجربه، مدیر و آشنا به مسائل رسانه مسؤولیت کمک فکری و اجرایی به مدیر محترم گروه‌ها و برنامه‌سازان را برعهده بگیرد. از این رو انتظار دارم ضمن پیگیری جدی، برنامه‌ریزی مناسبی را برای تحقق این موارد به‌عمل آورید». فروغی همچنین در حکم جداگانه‌ای دکتر محمدرضا نजारزاده را به سمت مدیر گروه اجتماعی شبکه ۳ منصوب کرد. در بخشی از حکم فروغی به نजारزاده آمده است: «با توجه به ضرورت طی مراحل درماتی برابر عزیز و گرانقدر، مدیر مجرب و موفق گروه اجتماعی شبکه ۳ جناب آقای مهندس کریمان و نظر به تعهد، تخصص و تجربه‌های ارزشمند شما در امور رسانه، به سمت مدیر گروه اجتماعی شبکه ۳ سینما منصوب می‌شوید». در بخش پایانی این حکم نیز آمده است: «از زحمات و تلاش‌های مجدانه و موفق برابر عزیزم جناب آقای مهندس کریمان در زمان تصدی این مسؤولیت که صفحات ماندگاری از موفقیت‌های رسانه‌ای را رقم زدند، صمیمانه قدر دانی و تشکر می‌نمایم». نजारزاده پیش از این مدیر طرح و برنامه شبکه ۳ بوده است.

۱۰ سالن به پردیس ملت اضافه می‌شود

هاشم میرزاخانی، مدیرعامل مؤسسه تصویر شهر و دبیر هفتمین جشنواره بین‌المللی فیلم شهر در نشست خبری خود از افزوده شدن ۱۰ سالن سینمایی در پردیس ملت خبر داد. به گزارش «وطن‌امروز»، میرزاخانی در این نشست با بیان جزئیات جشنواره فیلم شهر، اظهار داشت: این جشنواره مهم‌ترین جشنواره مدیریت شهری است. از دی‌ماه ۹۷ دبیرخانه رسماً شروع به کار کرده و تاکنون از ۱۱۴ کشور جهان اثر به این جشنواره ارسال شده است. از بین این آثار ۸ هیأت انتخاب ۳۵ الی ۵ نفره فعالیت دارند و در مقام مدیرعامل مؤسسه تصویر شهر گفت: مؤسسه تصویر شهر با سابقه ۱۵ ساله‌اش بازوی هنری- سینمایی شهرداری تهران است و ۴ پردیس سینمایی دارد؛ مجموعه سالن‌هایی که ما داریم ۱۳ سالن است؛ از نظر اکران پردیس ملت با توجه به اینکه ایران مال هم با ۱۸۰۰ صندلی وارد چرخه شده و مقام سوم را دارد، پردیس ملت هم در جایگاه هفتم اکران قرار دارد. مدیرعامل مؤسسه تصویر شهر تأکید کرد: به‌واسطه نوع فعالیت‌مان در حوزه اکران باید پرتلاش باشیم؛ ما مذاکرانی داشتیم و برنامه‌ریزی‌مان این است که ۱۰ سالن دیگر به پردیس سینمایی ملت و همچنین ۵۰۰ صندلی به ظرفیت‌صندلی‌های پردیس سینمایی ملت اضافه کنیم و امیدواریم تا قبل از جشنواره فیلم فجر این اتفاق رخ دهد و از امروز کار عمرانی شروع خواهد شد.